

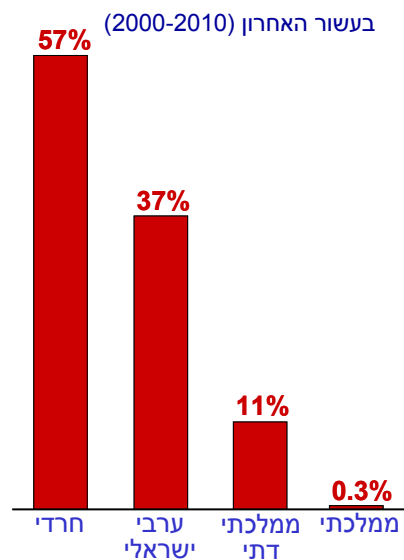
רגע האמת של ישראל

דן בן-דוד

בלהט הוויכוח על גיוס החרדים, פתרונות קסם מועלים מכל עבר מבלי שנקלטו בציבור ממדי הסוגיה והשלכותיה. להלן תמצית הבעיה ורעיון לפתרון מערכתי כחלופה להצעות ועדת פלסנר.

מדוע בכלל דרוש צבא העם? כי ישראל היא המדינה היחידה בעולם הנתונה תחת איום פיסי על חיי אזרחיה. גל האיסלאמיזציה מבשר שאיום זה אינו עומד לקטון בעתיד הנראה לעין. מדוע גיוס חובה ולא צבא מקצועי? כי להגנת האי הקטן שלנו, אנו זקוקים למוחות הטובים ביותר שיש בארץ, לסוג האנשים שאינם מתקרבים לצבאות מקצועיים במדינות אחרות. עליהם מבוסס פער האיכות האמיתי שיש בין צה"ל לצבאות אחרים.

גידול במספר התלמידים במערכת החינוך היסודית

מקור: דן בן-דוד, מרכז טאוב ואוניברסיטת תל-אביב עיבוד נתונים מהלמ"ס

בעיה קיומית נוספת: הישגי הילדים הלומדים במערכות החינוך הממלכתית והממלכתית-הדתית בתחומי לימוד בסיסיים נמוכים מהישגי הילדים בכל 25 מדינות המערב הרלוונטיות. ומה לגבי השאר? החינוך שניתן לילדים הערבים בישראל מתבטא בהישגים נמוכים מאלה של ילדי מדינות עולם שלישי, כמו ירדן ותוניסיה. ואילו הבנים החרדים אפילו לא לומדים תחומי ליבה אחרי כיתה ח'.

כבר היום, הילדים הערבים והחרדים מהווים כמחצית מהילדים בבתי הספר היסודיים בישראל. בזמן שבעשור האחרון, בין השנים 2000 2010, גדל מספר הילדים הרשומים בבתי הספר היסודיים בזרם הממלכתי בפחות מחצי אחוז, מספר הילדים הלומדים בזרם הערבי גדל ב-37% ובזרם החרדי ב-57%.

הילדים של היום הם הבוגרים של מחר. ילדים שהישגיהם בתחומי היסוד נמוכים מהישגי הילדים בכל מדינות העולם הראשון יתקשו בבגרותם לסגור את הפערים בפריור העבודה בין העולם הראשון לישראל, שהולכים וגדלים בהתמדה מאז שנות ה-70 ומדובר בילדים שמקבלים את החינוך הטוב בישראל. ומה עם החצי השני, הילדים שהישגיהם נמוכים מאלה של ילדי העולם השלישי, או כאלה שכלל אינם לומדים את תחומי היסוד?

מדינת עולם שלישי אינה יכולה להחזיק צבא של עולם ראשון, ובלעדיו, נעמוד בפני סכנה קיומית. ישראל רחוקה היום מלהיות מדינת עולם שלישי – אך זו המדינה שנשאיר לילדינו אם לא נתעורר היום.

פתרון ועדת פלסנר בעייתי מאוד בכמה אופנים. הוועדה התעלמה לגמרי מהסוגיות הקיומיות הלא-צבאיות – הרלוונטיות – שהועלו לעיל, וגם ההיבטים הצרים שבהם התמקדה מחמיצים את הנקודות המרכזיות. צה"ל אינו זקוק לעוד אלפי אנשים שילוונו בביתם כל לילה ויעלו לקופת המדינה סכומי עתק, כיוון שיגויסו רק בגיל שבו רובם יהיו כבר נשואים פלוס ילדים. ובוודאי אין צורך שהמדינה תממן עבודות דחק בשירות אזרחי. פתרון אמיתי צריך להיות הוגן ולספק טיפול שורש.

אני מציע שהמדינה תפטור משירות צבאי את כל התלמידים החרדים שנמצאים היום בכיתה ט' ומעלה, ותעניק להם כל סיוע שירצו בשדרוג השכלתם, כדי שיוכלו להשתלב במשק מודרני. לעומת זאת, כל ילד חרדי הלומד היום בכיתה ח' ומטה – גילאים שעדיין זוכים ללימודי ליבה כלשהם – יצטרך ללמוד לימודי ליבה מלאים עד כיתה י"ב ואחר כך להתגייס לצה"ל, באותו גיל ובאותם תנאים של כל מתגייס אחר (כך יהיו למדינה ארבע שנים להתארגן לפני שיתגייסו החרדים הראשונים מהסדר זה). אם חרדים בחו"ל יכולים לעבוד ולשרת עם נשים, גם חרדים בישראל יכולים לעשות זאת. כך נהוג במדינות מודרניות. נקודה.

אין צורך לשלוח סרבנים לכלא; אלא פשוט לאתר את כל כספי הציבור המאפשרים אורח חיים של השתמטות ואי-עבודה, ולסגור את כל הברזים. יהיו הפגנות, אך כשייגמר הכסף, חיי החרדים בישראל יתחילו להידמות לחיי החרדים במדינות אחרות.

הצבא יבחר את מי שירצה והשאר ישרתו במשטרה בתנאים של שירות חובה. מדינה שבה כרבע מהתוצר מוסתר בכלכלה שחורה (לעומת 9% בארה"ב) היא מדינה שצריכה להתחיל לאכוף את חוקיה, והיא זקוקה לכוח האדם שיאפשר זאת. כך יקבלו החרדים את החינוך שמדינה מערבית חייבת לספק לכל ילדיה, וכך הם ישרתו את מדינתם ויתחילו להרגיש חלק ממנה.

ביחס הילדים הערבים, הבעיה אינה היעדר רצון ללמוד אלא מחסור במשאבים נוספים שעל המדינה לספק, כדי שילדים אלה יקבלו את מה שהוריהם לפעמים אינם מסוגלים לתת להם. בגיל 18 גם הילדים הערבים צריכים לשרת את מדינתם – במקרה שלהם, במשטרת ישראל. חלק ניכר מהתוספות בגביית מסים מהמקורות החדשים יש להפנות ישירות ליישובים של חרדים וערבים, כדי שיחוו שירות את המשמעות של חיים במדינה עם זכויות – ועם חובות.

קיימת נקודת אל-חזור דמוקרטית-דמוגרפית שאחריה לא ניתן יהיה למצוא רוב בכנסת שיסכים לחוקק את החוקים הדרושים לשינוי הכיוון שיצילו את מדינת ישראל. בקואליציה היום יש 94 ח"כים. זו קואליציה שיכולה להבטיח שיהיה כאן עתיד. יש לנו מנהיגים שהוכיחו מהי גבורה בשדה הקרב. הגיעה העת שיניחו בצד את הסקרים וימצאו את אותו האומץ להנהיג בשדה הפוליטי ולהוביל את מדינת ישראל לחוף מבטחים.

זהו רגע האמת של ישראל.